

## 2. Vzdělání a vzdělávání

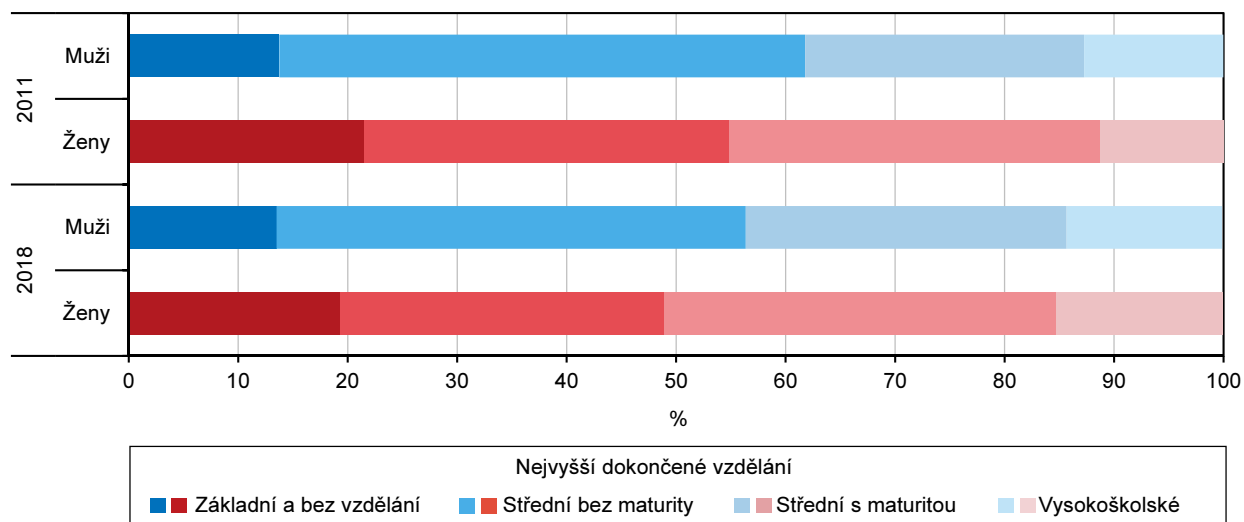
### Vzdělanost podle nejvyššího stupně ukončeného vzdělání

Ve struktuře populace starší 15 let podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil a podle vzdělání převažovaly osoby se středním vzděláním bez maturity (36,1 %), následované osobami se středním vzděláním s maturitou (32,6 %). Základní vzdělání uvedlo 16,2 % a vysokoškolské 14,7 % sledované populace. V porovnání s hodnotami za Českou republiku vykazuje Liberecký kraj nižší podíl v případě středního vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání (34,4 %, resp. 19,4 % republikové populace), naopak vyšší zastoupení mají v Libereckém kraji osoby se základním a středním vzděláním bez maturity (podíl za Českou republiku 13,5 %, resp. 32,6 %).

Vzdělanostní struktura 15leté a starší populace Libereckého kraje v členění podle pohlaví se ovšem odlišuje. U žen převažovalo střední vzdělání s maturitou (35,8 % z celkového počtu žen starších 15 let), následovalo střední vzdělání bez maturity (29,6 %). V případě mužů je toto pořadí obrácené – střední vzdělání bez maturity uvedlo 42,9 % a střední vzdělání s maturitou 29,3 % mužů starších 15 let. Podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů na celkovém počtu mužů starších 15 let (14,2 %) byl o 1,1 p. b. nižší než podíl vysokoškolsky vzdělaných žen (15,3 %). Základní vzdělání uvedlo 19,0 % žen a 13,3 % mužů dané populace.

### Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a vzdělání v Libereckém kraji

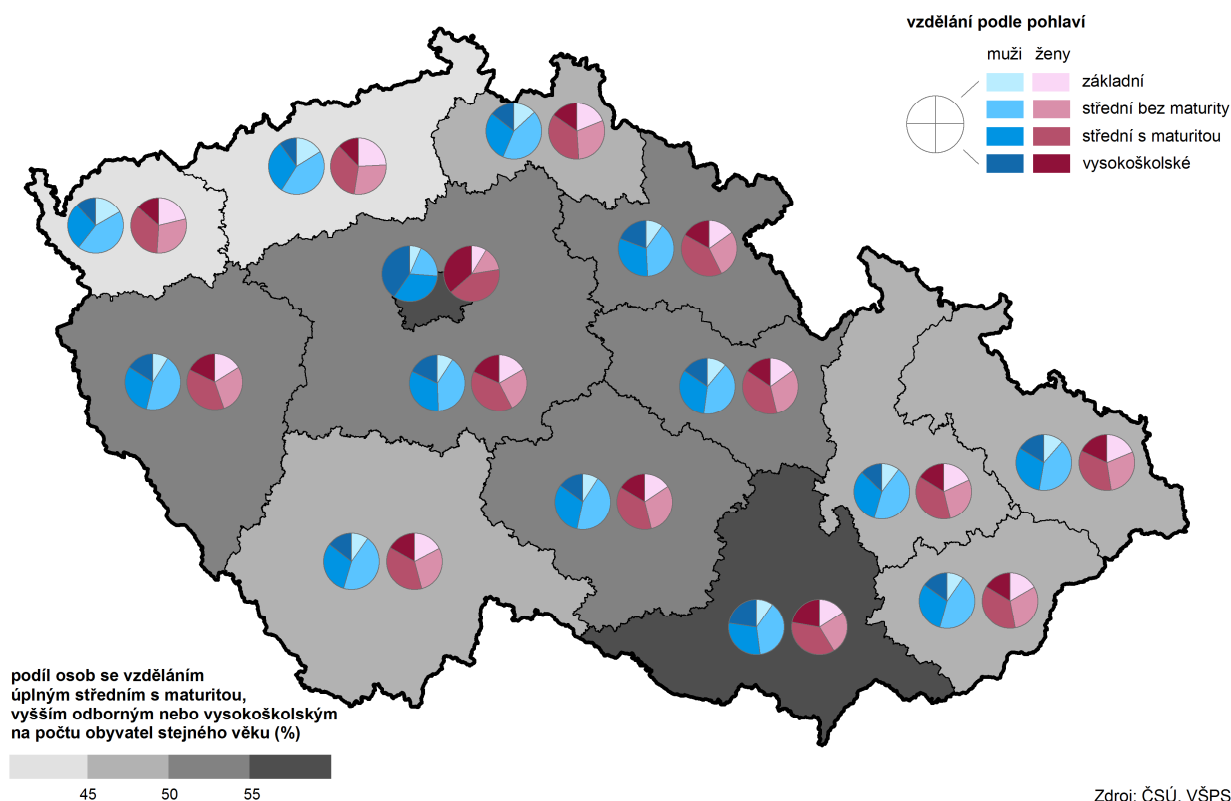
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil



Ekonomicky aktivní ženy vykazovaly vyšší vzdělanost v případě středního vzdělání s maturitou (40,7% podíl u žen a 32,5% podíl u mužů, rozdíl 8,2 p. b.) a vysokoškolského vzdělání (21,9 % ženy a 16,4 % muži, rozdíl 5,6 p. b.). Naopak v případě základního vzdělání a středního vzdělání bez maturity muži vykazovali vyšší hodnoty podílů – 6,5 % v prvním případě (ženy 6,2 %, rozdíl 0,2 p. b.), 44,5 % ve druhém případě (31,2 % ženy, rozdíl 13,3 p. b.).

U ekonomicky neaktivního obyvatelstva ve věku 15 a více let ženy dosáhly vyšší podíl v případě základního vzdělání (31,3 %, tj. více o 4,2 p. b.) a středního vzdělání s maturitou (31,1 %, tj. více o 8,2 p. b.). Naopak podíl mužů byl vyšší u středního vzdělání bez maturity (39,5 %, tj. více o 11,4 p. b.) a také u vysokoškolského vzdělání (9,8 %, tj. více o 1,0 p. b.).

## Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví, vzdělání a krajů v roce 2018



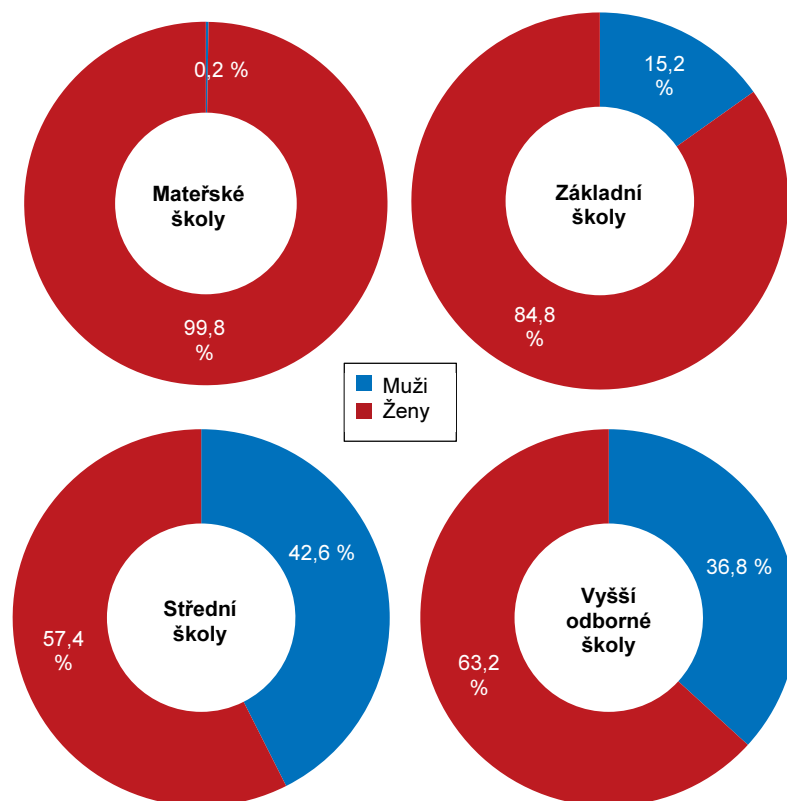
## Mateřské, základní a střední školy

Předškolní vzdělávání, které je zpravidla určeno pro děti ve věku 3 až 6 let, zabezpečují mateřské školy. Ve školním roce 2018/2019 bylo v Libereckém kraji k této formě vzdělávání zřízeno 235 mateřských škol, počet zařízení předškolní péče již druhým rokem klesá. V porovnání se situací před deseti lety, kdy bylo v kraji provozováno 216 školek, však došlo k 8,8 % nárůstu. Uvedená zařízení navštěvovalo 15 078 dětí, a to 7 168 dívek a 7 910 chlapců, tj. 52,5 % z celkového počtu a 2. nejvyšší mezikrajská hodnota. Více chlapců než dívek ve školním roce 2018/2019 v předškolním vzdělávání bylo vykázáno ve všech regionech. Nejvyšší podíl chlapců byl zaznamenán v Jihočeském kraji (52,6 %), nejnižší byl zjištěn v Ústeckém kraji (51,4%). Téměř 30 % dětí v mateřských školách v Libereckém kraji bylo pětiletých (2 178 dívek, 2 325 chlapců), čtyřletých dětí bylo 26,6 % (1 925 děvčat, 2 088 chlapců) a necelé čtvrtině z nich byly 3 roky (1 802 dívek, 1 902 chlapců). Školky však navštěvovalo také 11,9 % dětí, kterým bylo méně než 3 roky (897 dívek a 904 chlapců). Naopak 7,0 % dětí bylo 6 a více let – dívek v tomto věku bylo 366, chlapců 691 (65,4 % ze všech 6letých a starších dětí).

K povolání pedagoga mají blíže ženy, vzhledem k péči o děti ženám vyhovuje rozložení pracovní doby a období prázdnin. Muži jsou zpravidla od výkonu tohoto povolání „odrazeni“ vyšší platou ve školství. V předškolních zařízeních Libereckého kraje v přepočtu na plně zaměstnané pracovalo ve školním roce 2018/2019 celkem 1 259 učitelů, z toho pouze 3 muži (0,2 %). Dominance učitelek–žen byla vykázána ve všech krajích České republiky. Jejich zastoupení se pohybovalo od 98,7 % v Hlavním městě Praze do 99,8 % v našem kraji.

## Učitelé podle pohlaví a druhu školy v Libereckém kraji ve školním roce 2018/19

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy



### Základní školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
<b>Žáci celkem</b>	<b>35 350</b>	<b>35 628</b>	<b>36 499</b>	<b>37 561</b>	<b>38 826</b>	<b>39 911</b>	<b>40 722</b>	<b>41 124</b>
z toho dívky (%)	48,4	48,6	48,4	48,7	48,8	48,8	48,8	48,8
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku na ZŠ	3 602	3 574	3 701	3 612	3 675	3 710	3 786	.
z toho dívky (%)	47,5	49,7	48,1	47,8	47,3	47,6	48,9	.
Žáci, kteří přešli do středních škol <sup>1)</sup>	256	283	257	268	288	297	288	.
z toho dívky (%)	54,7	56,5	47,9	55,6	59,0	56,9	52,8	.
<b>Učitelé<sup>2)</sup></b>	<b>2 598</b>	<b>2 579</b>	<b>2 599</b>	<b>2 636</b>	<b>2 679</b>	<b>2 751</b>	<b>2 798</b>	<b>2 836</b>
z toho ženy (%)	84,3	83,8	84,5	84,5	84,6	84,9	84,8	84,8

<sup>1)</sup> v plnění povinné školní docházky pokračují v nižších ročnících oborů víceletých gymnázií a oboru tanec 8letých konzervatoří

<sup>2)</sup> přepočtení na plně zaměstnané

Základní vzdělání ve školním roce 2018/2019 zajišťovalo 201 zařízení, které ve 2 071 třídách navštěvovalo 41 124 žáků, z toho 60,4 % na 1. stupni. Také na základních školách převažovali z 51,2 % chlapci nad dívkami. Vyučování na základních školách zajišťovalo v přepočtu na plně zaměstnané 2 836 pedagogů, z toho 430 mužů (15,2 %). Také na této úrovni tvoří učitelky-ženy naprostou většinu pedagogického sboru. Podíly mezi kraji poklesly pod 90 % a pohybovaly se v intervalu od 82,9 % v Kraji Vysočina do 86,7 % ve Středočeském kraji. Podíl vykázaný v Libereckém kraji byl v rámci mezikrajského srovnání 6. nejvyšší.

Z pohledu ostatních školských zařízení v Libereckém kraji ve školním roce 2018/2019 působilo 20 základních uměleckých škol s 21 pobočkami, ve kterých svůj talent rozvíjelo 9 624 žáků (z toho 72,3 % dívek). Největší zájem žáci projeví o obory hudební (6 217 žáků, z toho 67,7 % dívek), jedna pětina navštěvovala obory výtvarné (1 920 žáků, 78,5 % dívek), více než jedna desetina obory taneční (1 012 žáků, 92,2 % dívek). Literárně-dramatickým oborům se věnovalo 475 žáků, z toho 65,3 % dívek.



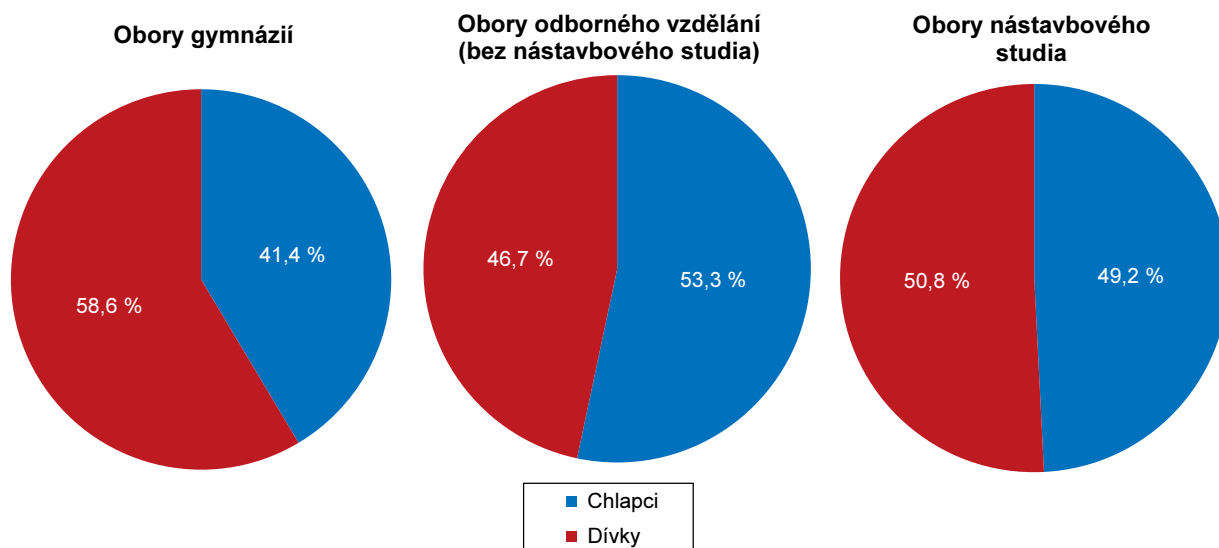
**Střední školy**

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
<b>Žáci celkem</b>	<b>19 078</b>	<b>17 723</b>	<b>16 873</b>	<b>16 334</b>	<b>15 916</b>	<b>15 699</b>	<b>15 462</b>	<b>15 583</b>
z toho dívky (%)	49,5	49,4	49,4	49,4	49,5	49,7	49,6	49,9
Podíl dívek na počtu žáků podle druhu vzdělávání (%)								
střední vzdělávání	44,6	36,6	31,9	29,2	32,9	31,9	36,8	41,8
střední vzdělávání s výučním listem <sup>1)</sup>	34,2	34,2	34,8	34,7	35,2	36,2	35,5	35,4
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	57,5	57,1	56,6	56,6	57,5	58,4	58,6	58,6
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) <sup>1)</sup>	53,4	54,2	54,6	54,3	53,8	53,2	52,7	52,6
nástavbové studium	51,2	47,2	46,2	49,4	45,7	43,9	42,5	50,8
Absolventi	3 601	3 416	3 229	2 958	2 818	2 727	2 852	.
z toho dívky (%)	49,2	51,6	49,1	48,4	48,7	51,8	49,6	.
<b>Učitelé<sup>2)</sup></b>	<b>1 666</b>	<b>1 561</b>	<b>1 529</b>	<b>1 483</b>	<b>1 444</b>	<b>1 418</b>	<b>1 422</b>	<b>1 423</b>
z toho ženy (%)	55,7	57,6	57,0	57,9	57,8	57,7	57,5	57,4

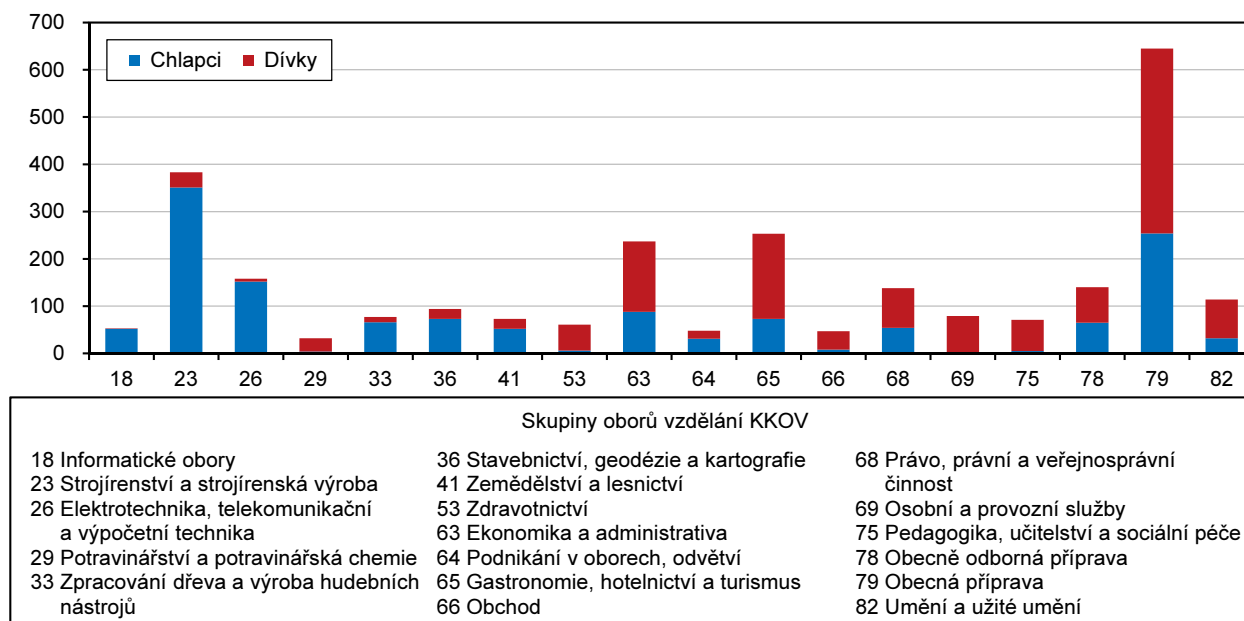
<sup>1)</sup> včetně zkráceného studia<sup>2)</sup> přepočtení na plně zaměstnané

Středoškolské vzdělání v uplynulém školním roce v Libereckém kraji poskytovalo celkem 48 škol, které navštěvovalo 15 583 studentů. Ve struktuře podle pohlaví mírně převažovali chlapci (50,1 %). Jejich zastoupení bylo různé podle oborů vzdělání – nadpoloviční většinu měli v oborech odborného vzdělání bez nástavbového studia (53,3 %). V oborech gymnázií a nástavbového studia měly převahu dívky (58,6 % v prvním případě, 50,8 % ve druhém případě). Výuku na středních školách našeho kraje zajišťovalo 1 423 pedagogů (v přepočtu na plně zaměstnané) a muži jsou zde zastoupeni v daleko větší míře, a to ze 42,6 %. Součástí některých středních škol s obory středního vzdělání s výučním listem je odborná příprava, kterou zajišťují učitelé odborného výcviku. Zvýšené zastoupení mužů v pedagogickém sboru můžeme pozorovat i ve zbývajících krajích České republiky. Nejnižší podíl učitelů-mužů mezi pedagogy vykázal Královéhradecký kraj (56,4 %), nejvyšší Moravskoslezský kraj (62,9 %). Podíl zjištěný v našem kraji byl 3. nejvyšší.

**Žáci středních škol podle pohlaví a oboru vzdělání v Libereckém kraji ve školním roce 2018/19**

## Absolventi středních škol podle pohlaví a vybraných skupin oborů vzdělání v Libereckém kraji ve školním roce 2018/19

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy



## Vyšší odborné školy

Počet vyšších odborných škol se v Libereckém kraji posledních osm let nezměnil a tuto formu vzdělávání ve školním roce 2018/2019 nabízelo 6 zařízení. Ze strany absolventů středních škol klesá zájem o tento druh studia, ve sledovaném školním roce se výuky účastnilo 230 studentů (z toho 154 žen, tj. 67,0 % žen). V denním studiu studovalo 222 studentů (154 žen, tj. 69,4 %). Pedagogickou činnost na vyšších odborných školách zajišťovalo 32 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané), z toho 12 mužů (36,8 %) a 20 žen (63,2 %). V rámci mezikrajského srovnání nejvyrovnanější poměr mezi učitelkami–ženami a učiteli–muži byl ve Zlínském kraji (51,8 % ženy, 48,2 % muži), největší propast se objevila na vyšších odborných školách v Jihomoravském kraji (77,8 % žen, 22,2 % mužů).

## Vyšší odborné školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
<b>Studenti celkem</b>	<b>492</b>	<b>480</b>	<b>435</b>	<b>391</b>	<b>320</b>	<b>241</b>	<b>256</b>	<b>230</b>
z toho ženy (%)	67,1	66,0	67,6	68,0	67,8	63,5	67,2	67,0
<b>Absolventi</b>	<b>97</b>	<b>91</b>	<b>80</b>	<b>77</b>	<b>74</b>	<b>55</b>	<b>52</b>	<b>.</b>
z toho ženy (%)	76,3	72,5	68,8	77,9	79,7	70,9	61,5	.
Podíl žen na absolventech vybraných skupin oborů vzdělání KKOv (%)								
26 elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	-	-	42,9	0,0	14,3	-	.	.
53 zdravotnictví	100,0	90,9	94,1	100,0	92,6	87,5	.	.
63 ekonomika a administrativa	81,0	82,2	73,0	78,1	92,9	81,8	.	.
82 umění a užité umění	63,6	63,3	47,4	45,5	58,3	58,3	.	.
<b>Učitelé<sup>1)</sup></b>	<b>41</b>	<b>37</b>	<b>38</b>	<b>35</b>	<b>28</b>	<b>34</b>	<b>34</b>	<b>32</b>
z toho ženy (%)	43,1	48,8	58,0	61,4	50,2	50,4	61,3	63,2

<sup>1)</sup> přepočtení na plně zaměstnané

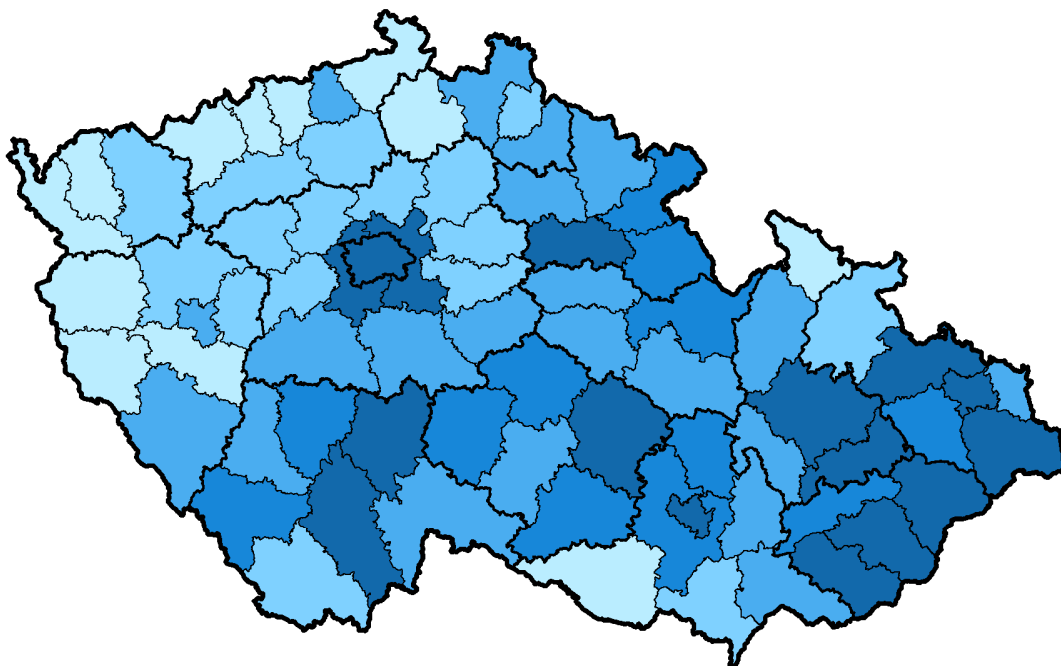
## Vysoké školy

Vysoké školy nabízejí možnosti studia v bakalářských, magisterských, navazujících magisterských a doktorských studijních programech. Studium může mít jak formu prezenčního studia, tak formu studia distančního nebo kombinovaného.

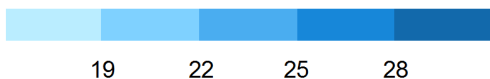


**Studenti veřejných a soukromých vysokých škol se státním občanstvím ČR podle pohlaví a okresu trvalého bydliště k 31. 12. 2018**

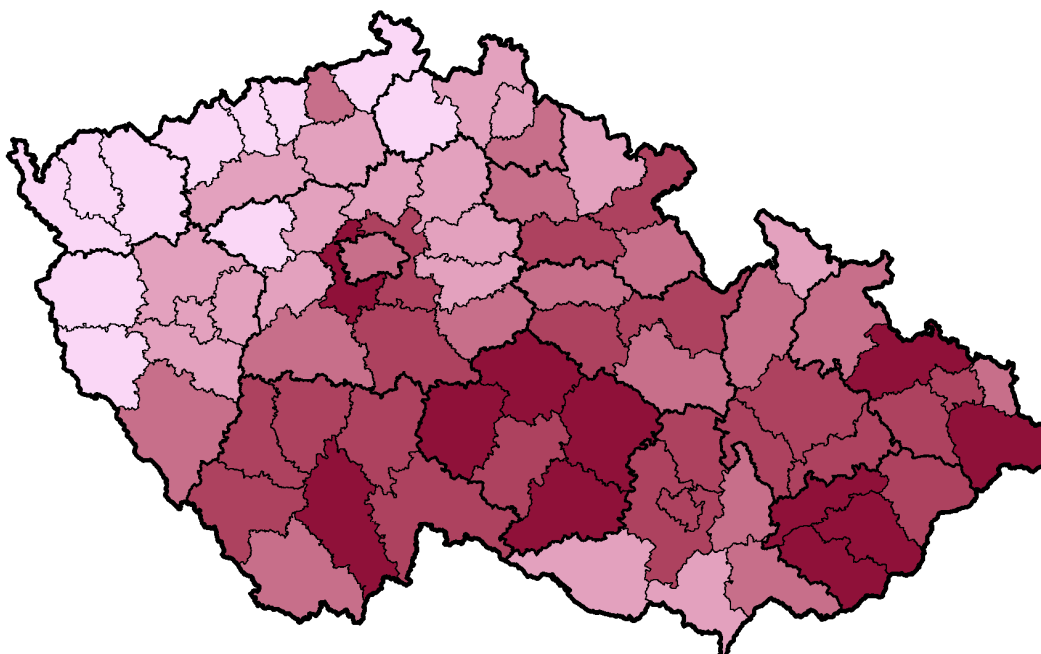
**Muži**



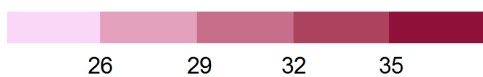
na 1 000 obyvatel stejného pohlaví a věku 18 a více let



**Ženy**



na 1 000 obyvatel stejného pohlaví a věku 18 a více let

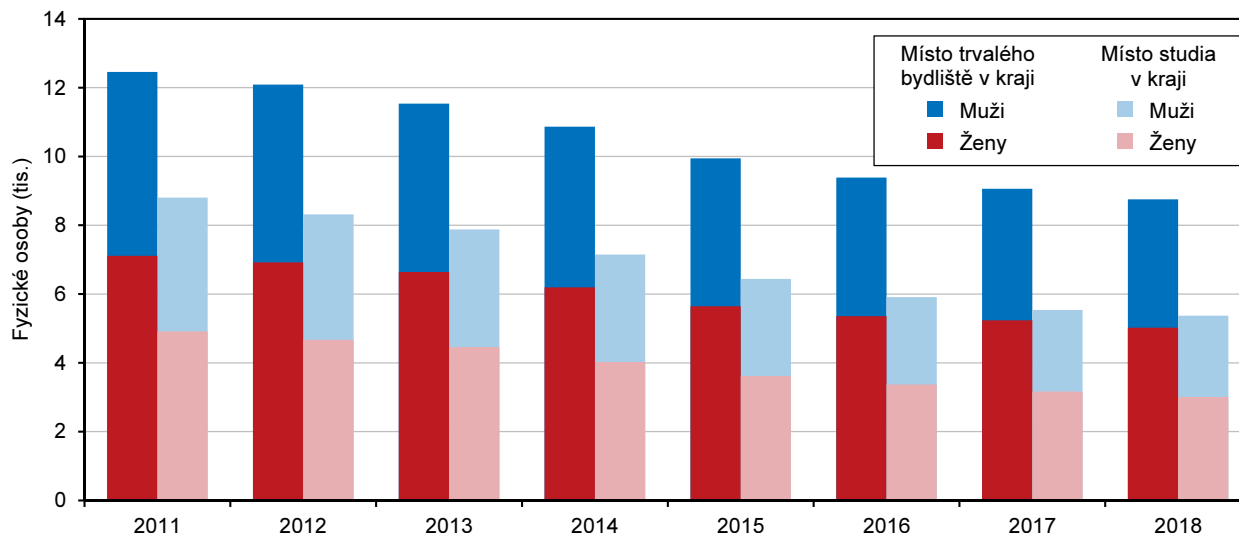


Pramen: MŠMT

V Libereckém kraji se nachází jedna vysoká škola, a to Technická univerzita v Liberci. Ta nabízí studium v rámci sedmi fakult (strojní, textilní, přírodovědně-humanitní a pedagogická, ekonomická, umění a architektury, mechatroniky, informatiky a mezioborových studií a zdravotnických studií) a Ústavu pro nanomateriály, pokročilé technologie a inovace.

### Studenti veřejných a soukromých vysokých škol se státním občanstvím ČR podle pohlaví – Liberecký kraj

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy



Ke konci roku 2018 v rámci této univerzity studovalo 5 184 studentů státního občanství ČR (z toho 2 918 žen, tj. 56,3 %). V posledních 15 letech počet studentů Technické univerzity rostl od roku 2001/2002 do roku 2009/2010, ve kterém vysoká škola k 31. 12. 2009 evidovala 9 289 studentů, z toho bylo 54,4 % žen. V následujících letech však studentů každoročně ubývá. V roce 2018 dokončilo studium 1 120 občanů České republiky, z toho 62,0 % žen. Státní závěrečnou zkoušku v bakalářském studijním programu úspěšně zvládlo 652 studentů, z toho 64,4 % žen. Magisterské a navazující magisterské studium absolvovalo 440 studentů (z toho 60,9 % žen), doktorské studium 28 osob (z toho 28,6 % žen).

Za výrazně mužské fakulty je z hlediska početního zastoupení obou pohlaví možné označit fakultu strojní (92,6 % studujících mužů) a také mechatroniky, informatiky a mezioborových studií (90,6 % mužů). Na všech ostatních fakultách studují dlouhodobě převážně ženy, výrazně ke konci roku 2018 převládaly na fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické (75,5 %), textilní (72,4 %) a zdravotnických studií (66,9 %). Nejvíce vyrovnaný byl poměr studujících žen a mužů v rámci fakulty umění a architektury (58,7 % žen a 41,3 % mužů).

Obdobná situace byla u absolventů jednotlivých fakult v roce 2018. Na fakultě strojní úspěšně ukončilo studium 113 studentů (z toho 11 žen, tj. 9,7 %), na fakultě mechatroniky, informatiky a mezioborových studií 98 osob (10,2 % žen). Na fakultě zdravotnických studií měly naopak výraznou převahu ženy (ze 72 absolventů 88,9 % žen), stejně jako na fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické (z 373 absolventů 82,0 % žen). Na textilní fakultě z 15 absolventů ženy představovaly 77,4 %, na ekonomické fakultě z 295 absolventů ženy tvořily 62,4 %. Opět nejvíce vyrovnaný byl poměr absolventů na fakultě umění a architektury (32 žen a 22 mužů, tj. 59,3 %, resp. 40,7 %).

V roce 2018/2019 se vysokoškolsky vzdělávalo 8 832 obyvatel Libereckého kraje bez ohledu na státní občanství. Také v případě těchto studentů je zřejmý růst jejich počtu do roku 2010/2011 (12 895 studentů, z toho 55,5 % žen), v dalších letech studentů postupně ubývá. Většinu studentů od roku 2004/2005 tvořily každoročně ženy, v roce 2018/2019 jejich podíl dosáhl 57,5 %. V prezenční formě studovaly zhruba tři čtvrtiny studentů. Z hlediska typu studijního programu převažovalo studium bakalářských oborů (v roce 2018/2019 5 515 studentů, z toho 57,0 % žen). Čtvrtina studentů pak ve studiu pokračovala v rámci navazujícího magisterského programu (2 053 studentů, z toho 1 206 žen). Podíl navazujícího magisterského programu se

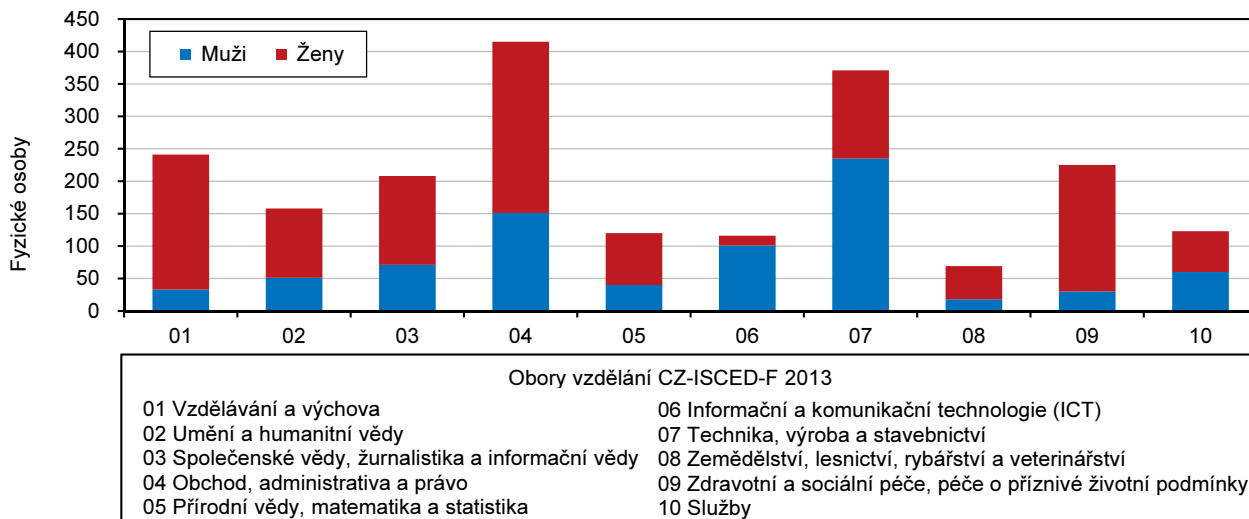




zhruba od roku 2009/2010 navyšuje v neprospěch nenavazujícího magisterského programu, u kterého je patrný strmý pokles (z 5 083 studentů v roce 2001/2002 na 785 studentů v roce 2018/2019). V doktorském programu v roce 2018/2019 pokračovalo 536 studentů, ve kterých převažovali muži (331 osob, tj. 61,8 %).

### Absolventi se státním občanstvím ČR veřejných a soukromých vysokých škol podle pohlaví a oborů vzdělání s trvalým bydlištěm v Libereckém kraji v roce 2018

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy



Na rozdíl od počtu studentů, počet absolventů s bydlištěm v Libereckém kraji klesal až v posledních šesti letech. Ve školním roce 2018/2019 tak vysokou školu úspěšně dokončilo 2 063 studentů. Rovněž mezi absolventy měly převahu ženy, v posledním sledovaném roce dosáhl jejich podíl 61,4 %.

### Veřejné a soukromé vysoké školy – studenti a absolventi státního občanství ČR<sup>\*)</sup>

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<b>Studenti se státním občanstvím ČR</b>	<b>12 460</b>	<b>12 091</b>	<b>11 535</b>	<b>10 867</b>	<b>9 946</b>	<b>9 388</b>	<b>9 059</b>	<b>8 754</b>
v tom podle typu studijního programu:								
bakalářský	8 034	7 681	7 196	6 629	6 023	5 673	5 546	5 457
magisterský	1 057	918	852	857	794	770	794	782
magisterský navazující	2 744	2 885	2 861	2 769	2 530	2 388	2 191	2 041
doktorský	727	700	707	697	679	632	575	530
v tom podle formy studia:								
prezenční	9 155	9 009	8 722	8 277	7 609	7 098	6 761	6 513
distanční a kombinované	3 409	3 167	2 898	2 643	2 391	2 351	2 351	2 289
Absolventi se státním občanstvím ČR	2 940	2 957	2 881	2 681	2 559	2 335	2 067	2 044
	z toho ženy (%)							
<b>Studentky se státním občanstvím ČR</b>	<b>57,1</b>	<b>57,2</b>	<b>57,6</b>	<b>57,0</b>	<b>56,8</b>	<b>57,1</b>	<b>57,8</b>	<b>57,4</b>
v tom podle typu studijního programu:								
bakalářský	57,0	56,6	56,9	56,4	56,4	56,6	56,9	56,8
magisterský	70,1	71,6	73,7	74,1	73,7	73,4	73,9	71,7
magisterský navazující	57,1	58,3	58,4	56,8	56,7	57,6	59,1	58,7
doktorský	41,1	41,7	42,6	41,5	40,2	39,6	40,2	37,7
v tom podle formy studia:								
prezenční	56,3	56,3	56,8	56,4	56,4	56,5	57,0	56,1
distanční a kombinované	59,5	60,2	60,2	59,1	58,1	59,1	60,8	61,5
Absolventky se státním občanstvím ČR	62,2	61,8	61,7	61,8	61,7	60,1	61,8	61,4

<sup>\*)</sup> s místem trvalého bydliště v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý je uveden jen jednou, celkový počet tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů nebo formy studia